

MEĐUNARODNA GODINA DJETETA UN — 79

Sulejman Mašović

Fakultet za defektologiju — Zagreb

Prispjelo: 28. 06. 1979.

Odnos prema djeci je odnos prema budućnosti čovječanstva. Ako želimo da izgradimo svijet mira, prijateljstva, ravnopravnosti i socijalne pravde, moramo to danas, prije svega, obezbjeđivati našoj djeci ...

Od angažiranja za dobro djeteta i njegovu sreću, ne samo u svojoj zemlji nego i u svakom kutku ove naše planete, ne može biti plemenitijeg djela. Briga o djeci, njihovoj zaštiti i položaju je sastavni dio borbe za progres, za bolje razumijevanje i prijateljstvo među ljudima, za sreću i blagostanje naroda u cjelini.

Rezolucijom Generalne skupštine UN 31/169 proglašena je 1979. međunarodnom godinom djeteta i pozvane su sve zemlje članice da daju svoj doprinos blagostanju mlade generacije. Generalni sekretar UN svojom porukom za novu 1979. godinu je pozvao sve građane svijeta da sudjeluju u programima svojih država i udruženja za dobrobit djece. Daleko veća međunarodna i nacionalna sredstva treba usmjeriti u tom pravcu, jer našoj djeci pripada naša budućnost. Na kraju poruke on veli: »Vrijeme za akciju je tu. Kao što je tako lijepe rekla Gabriela Mistral: »mnoge stvari mogu da čekaju, ali ne dijete«. Sada je vrijeme ... Mi djetetu ne možemo reći »sutra«. Njegovo je vrijeme »danas«.

Akciju UN podržale su sve specijalizirane agencije UN (Svjetska zdravstvena organizacija, UNICEF, UNESCO, Međunarodna organizacija rada i dr.) te ostale međunarodne organizacije. Ova 1979. obilježava 20. godišnjicu od usvajanja Deklaracije o pravima djeteta u Generalnoj skupštini UN, koja je odigrala značajnu ulogu u razvoju službi i ustanova za djecu

cijelog svijeta. Međunarodna unija za dječju zaštitu u Ženevi, koja ju je inicirala, radi preko UN da se ona revidira i usvoji nova povelja, koja će odgovarati sadašnjim potrebama djece, napose nerazvijenog svijeta.

Naša je zemlja bila među inicijatorima pripreme i usvajanja Deklaracije. Maršal Tito se odazvao pozivu u okviru emisije koju je prenosila Mondovizija 28. siječnja 1979. i dao izjavu, u kojoj su i riječi date naprijed kao motto ovog napisa. On se, na molbu Jugoslovenskog odbora za obilježavanje MDG, drugom porukom obratio djeci u našoj zemlji. Odazivajući se njegovim pozivima, pokrenute su na svim nivoima i svim krajevima naše zemlje brojne inicijative i akcije koje će se realizirati tokom ove godine u korist djeteta.

U obimnom programu spomenutog Jugoslovenskog odbora formiranog pri Saveznoj konferenciji SSRNJ, na čelu sa Zorom Tomić, planirane su i akcije od šireg društvenog značenja. Tako će se u Cavtatu, 17—18. svibnja ove godine, održati međunarodno savjetovanje sa temom: »Briga o djeci

u jugoslovenskom socijalističkom samoupravnom društvu»; za lipanj 1979. predviđa se savjetovanje u Beogradu na temu: »Odgoj i njega djeteta predškolskog uzrasta u jugoslovenskom društvu«. Dječji tjedan će ovoga puta biti posvećen MDG UN—79. Dječja filmska parada sadrži prikazivanje više filmova iz ove oblasti, a međunarodni dječji festival u Šibeniku usmjerit će stvaralaštvo, igre i pjesme djece također na obilježavanje MDG. Već je proslavljen 7. travnja kao međunarodni dan zdravlja sa temom: »Zdravo dijete sigurna budućnost.«

U okviru obilježavanja MDG, formiran je i u našoj republici pri RK SSRNH Republički odbor za obilježavanje MDG, u kome su predstavnici svih zainteresiranih društvenih struktura. Kroz svoj Program on je pozvao odgovorne subjekte da analiziraju položaj i potrebe djeteta u svim zakonodavnim područjima i predlože daljne propise. U jesen će biti i posebno savjetovanje. Sve strukture su pozvane da formiraju svoje odbore i daju vlastiti doprinos. Tako je Republički savjet za naučni rad ukazao da će se u 27 tekućih znanstvenih projekata posvetiti posebna pažnja obradi dječjih problema. Republički sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu sačinio je širok plan svojih akcija, kao i Republički sekretarijat za narodno zdravlje i socijalnu zaštitu. Prirodno je da je posebnu pažnju MDG posvetio Savez društava »Naša djeca«, koji je objavio i posebnu ediciju, te Savez zajednica društvene brige o djeci predškolskog uzrasta. Sabor SRH pruža svestranu podršku ovim naporima.

Prirodno je da se djeci sa smetnjama u razvoju daje posebna pažnja u mnogim istaknutim programima. U skladu sa čl. 5 Deklaracije o pravima

djeteta iz 1959., djetetu sa fizičkim ili psihičkim hendikepom svako društvo mora posvetiti odgovarajuću brigu koja će mu olakšati napore da realizira i te šanse kao i ostala djeca. U ovom su smislu i na međunarodnom nivou formirana radna tijela, kao pri Savjetu svjetskih organizacija invalida, Međunarodnoj ligi društava za pomoć MRO i drugim asocijacijama, u kojima su učlanjena i naša nacionalna udruženja. Odjel za rehabilitaciju pri ECOSOC-u u Ujedinjenim narodima objedinjava te aktivnosti. Težište je stavljeno na potrebu da se što ranije kod djece utvrdi smetnja i pruži pravovremena pomoć svakom od njih. Istaknuto je da u svijetu ima oko 160.000.000 djece sa nekim oštećenjem, a njihov položaj u zemljama u razvoju zahtjeva sveopću solidarnost i podršku ekonomski razvijenih zemalja.

Koordinacioni odbor saveznih organizacija invalida u Beogradu angažirao se da se prije svega kroz sve akcije Jugoslovenskog odbora za MDG posebna pažnja posveti djeci sa smetnjom, ne izdvajajući ih od dječje populacije, čiji su integralni dio i treba da se svojom rehabilitacijom u tu okolinu i uključe. Svuda treba ukazati na velike uspjehe koji su ostvareni u našoj zemlji u poslijeratnom periodu na svestranoj brizi za djecu i u okviru toga i za onu sa hendikepom. Brojna prava u propisima i samoupravnoj regulativi omogućuju sve većem broju njih da se osposobljavaju i uključe u život i rad. U dogovoru sa Sekcijom za zdravstvo i socijalnu politiku SK SSRNJ, te Saveznim komitetom za zdravstvo i socijalnu zaštitu, u Beogradu će se u jesen održati šire savjetovanje o stanju, potrebama i novim oblicima društvene brige za djecu sa smetnjama u razvoju.

U SR Hrvatskoj je Republička konferencija za rehabilitaciju i zaštitu pozvala svoje članice — udruženja invalida i organizacije za pomoć invalidnim osobama da izrade vlastite programe za MDG. Međuresorska komisija za praćenje Programa Sabora SRH za otkrivanje, prevenciju i rehabilitaciju djece i omladine sa smetnjama u razvoju nastoji da putem SIZ-ova, stručnih službi i ostalih organizacija realizira neke postavljene ciljeve. U tom su cilju istaknuti neki zadaci i na nedavno održanim stručnim skupovima republičkog i saveznog značaja (Dubrovnik, Šibenik, Tučepi), a za jesen je programirano savjetovanje o primjeni stavova retorme odgoja i obrazovanja na ovom području. Brojne rehabilitacione ustanove se uključuju u ove programe, kao i društva invalida u općinama i zajednicama općina.

Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, kao znanstvena i nastavna institucija, sa posebnom pažnjom prati obilježavanje Međunarodne godine djeteta i daje svoj doprinos. U svim znanstvenim projektima, koji se sada izvode na Fakultetu, uglavnom je naglasak na djeci sa smetnjama u razvoju, a svrha je da se otkriju nove metode i putevi što efikasnije dijagnostike, rehabilitacije i zaštite ove populacije. Fakultet je za tu svrhu izradio ovih dana posebna Uputstva za primjenu Zakona o dnevnoj društvenoj brizi za djecu u drugoj porodici, a upravo je objavljen u dvije knjige Zbornik radova sa prvog Znanstvenog skupa o istraživanjima u području defektologije, održanog prošle godine uz 15. godišnjicu djelovanja ove visokoškolske ustanove, odnosno 30. godišnjicu obrazovanja defektologa u SRH.